

Vergaderjaar 2018–2019

28 286

Dierenwelzijn

Nr. 1003

BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKwaliteit

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 9 november 2018

De vaste commissie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft gevraagd een brief met de stand van zaken over hoogrisicohonden aan uw Kamer te sturen. De commissie vraagt hierbij in te gaan op de signalen geuit door een lid van de Raad voor Dierenaangelegenheden (RDA) dat het beleid, zoals opgenomen in de brief van 17 mei 2017 (Kamerstuk 28 286, nr. 909), niet in uitvoering zou zijn. Daarnaast is mij gevraagd uw Kamer te informeren over de uitvoering van de motie van het lid De Groot die de regering verzoekt advies in te winnen over de (juridische) mogelijkheid van een fok- en importverbod als sluitstuk van het beleid ten aanzien van hoogrisicohonden (Kamerstuk 28 286, nr. 957).

Om effectiever te kunnen optreden nadat een bijtincident heeft plaatsgevonden en om recidive tegen te gaan, hebben de Minister van J&V en ik een wetsvoorstel in consultatie gebracht, waarin onder meer een zelfstandig houdverbod en het aanmerken van het ophitsen van een dier richting mens of dier als misdrijf zijn uitgewerkt. Het wetsvoorstel voorziet daarnaast in een bevoegdheid om een educatieve maatregel op te leggen aan houders die vanuit onkunde en onwetendheid het welzijn van een dier schaden (bijvoorbeeld gebrekkige socialisatie). Hiermee kan naast het bestuursrechtelijk ook het strafrechtelijk instrumentarium worden ingezet om zo effectief te kunnen optreden, nadat een gevaarlijke situatie is ontstaan en kan voorkomen worden dat diezelfde hond nieuwe gevaarlijke situaties veroorzaakt.

Ik wil echter niet alleen kunnen optreden nadat, maar juist ook voordat een bijtincident optreedt. Dergelijke incidenten moet zoveel als mogelijk voorkomen worden. Aan het agressief worden liggen tal van factoren en risicomomenten in het leven van een hond ten grondslag. De eigenaar en de omgeving van het dier zijn hier onlosmakelijk mee verbonden. Mijn beleid om bijtincidenten te voorkomen is daarom specifiek gericht op al deze factoren en risicomomenten.

Zoals aangegeven in mijn brief van 5 februari 2018 heb ik het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) gevraagd een barrière-model en interventiekompas op te stellen. Dit zijn instrumenten om de problematiek en het effect van de maatregelen om bijtincidenten te voorkomen, te analyseren. Hiertoe heeft het CCV de levensloop van een hond in kaart gebracht met alle factoren en risicomomenten die van belang zijn voor de gedragsontwikkeling en het welzijn van het dier. Het CCV heeft daarbij nadrukkelijk de ervaringen en inzichten van politie, experts uit het veld en gemeenten betrokken. De rapportage van het CCV is inmiddels opgeleverd en treft u bijgevoegd aan¹.

Naast het vergroten van het inzicht in de factoren en risicomomenten benoemt het CCV ook het belang van de registratie van bijtincidenten en het opzetten van een DNA-databank. Zoals ik tijdens het AO dierenwelzijn van 7 februari jl. (Kamerstuk 28 286, nr. 968) heb aangegeven, ontbreken betrouwbare data voor het vaststellen van een importverbod op bepaalde rassen.

In het verleden is met de Regeling agressieve dieren een houdverbod ingesteld op het niveau van bepaalde rassen (in zijn uitwerking ook een importverbod). In 2009 is die regeling ingetrokken omdat een onafhankelijke commissie geconcludeerd had dat dit houdverbod niet effectief was. Het verbieden van bepaalde rassen stuitte voorts op grote maatschappelijke weerstand. Daarom heb ik in nauwe samenwerking met gemeenten en politie het volgende in gang gezet, om de factoren en momenten die bepalend zijn voor het ontstaan van risicovol gedrag bij honden aan te pakken en daarmee bijtincidenten te voorkomen:

1. Het ontwikkelen van een risicobeoordelingstest

Allereerst laat ik een gevalideerde risicobeoordelingstest ontwikkelen. Het is op grond van artikel 3.4 van het Besluit houders van dieren verboden om te fokken op bepaalde eigenschappen, waaronder agressiviteit.

Met een gevalideerde risicobeoordelingstest kunnen ouderdieren met gedragingen, waarvan het ongewenst is dat deze worden doorgegeven op objectieve gronden worden onderscheiden en uitgesloten van de fokkerij. Ik geef hiermee uitvoering aan de motie over het fokverbod (Kamerstuk 28 286, nr. 957). Ik wil daarbij kijken in welke situaties een castratie- of sterilisatieplicht opgelegd kan worden in aanvulling op dit fokverbod.

Een dergelijke test biedt de eigenaar tevens inzicht in het risico dat de hond kan vormen. Op grond van dit inzicht kan de eigenaar vervolgens zelf actie ondernemen om te zorgen dat het risico wordt geminimaliseerd. Daarnaast is de test een extra hulpmiddel voor gemeenten om eerder bij een hond objectief te kunnen vaststellen of er een verhoogd risico aanwezig is. Samen met de gemeenten onderzoek ik of en in welke gevallen het effectief en proportioneel kan zijn om een houder te verplichten een dergelijke test te laten verrichten. Dit zou bijvoorbeeld kunnen binnen een bepaalde termijn, nadat een hond is aangeschaft door een inwoner van een gemeente. Op deze manier kunnen ook geïmporteerde honden getest worden.

Om foute fokkers en illegale puppyhandel aan te kunnen pakken heb ik in mijn brief Dierenwelzijn (Kamerstuk 28 286, nr. 991) aangegeven te werken aan een verplicht paspoort voor honden en de verbetering van het systeem van identificatie en registratie van honden. Het fokken van en de handel in agressieve honden komt hierdoor ook beter in beeld, wat de handhaving versterkt van het verbod om te fokken op gedragsafwijkingen

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl.

zoals (agressiviteit). Ik bekijk voorts in hoeverre het opzetten van een DNA-databank een effectieve en proportionele maatregel is.

2. Opstellen lijst hoogrisicohonden

Voor de juridische houdbaarheid van de preventieve maatregelen is het van belang dat er een wetenschappelijk onderbouwde lijst van karakteristieken wordt vastgesteld op grond waarvan kan worden bepaald of sprake is van een hond met een potentieel risico. De lijst zal gebaseerd zijn op genetische (fysieke en mentale) karakteristieken die maken dat het ene soort of het type hond sneller risicovol gedrag vertoont dan het andere soort of type. Deze lijst zal eind 2018 gereed zijn en kan door toezichthouders worden gebruikt voor het inzetten van de hiervoor beschreven test en de hierna beschreven maatregelen.

3. Registratie bijtincidenten

Om goed inzicht te verkrijgen in welke hondenrassen/-typen bijtincidenten veroorzaken is het van belang om te beschikken over betrouwbare data. Voor het verkrijgen van deze betrouwbare data is het van belang dat zowel gemeenten als politie op een uniforme en consistente wijze data over bijtincidenten bijhouden. Om deze goede registratie mogelijk te maken heb ik opdracht gegeven tot het ontwikkelen van een model gebaseerd op wetenschappelijke kennis en gericht op het accuraat identificeren, beoordelen en registreren van bijtincidenten. De politie en een aantal gemeenten starten in 2019 een pilot met het al bestaande landelijk systeem TRIAS.

4. Bijbrengen kennis en kunde fokker, eigenaar en toezichthouder

Het is belangrijk dat houders van honden beschikken over voldoende kennis en vaardigheden voor het verzorgen van hun honden. Bij een gebrek aan kennis en kunde van de houder zijn andere partijen, zoals de toezichthouder, minder goed in staat om bij een type hond met een verhoogd risico de mogelijke gevaren goed te kunnen inschatten en daardoor te verkleinen. Om de kennis en vaardigheden bij alle betrokken partijen te vergroten worden de volgende stappen gezet:

a) Wetenschappelijke onderbouwing van de juiste wijze van socialiseren van de hond

Ik heb opdracht gegeven voor een onderzoek naar de juiste socialisatie van de hond tijdens de verschillende levensfasen. Met dit onderzoek wordt een wetenschappelijke beschrijving opgesteld van wat onder socialisatie moet worden verstaan. Het op de juiste wijze socialiseren is van essentieel belang om het risico op het ontstaan van agressief gedrag zo laag mogelijk te houden. Het onderzoek zal in de loop van 2020 zijn afgerond. Deze termijn is nodig, omdat een noodzakelijk onderdeel van het onderzoek bestaat uit het volgen van de pups totdat ze volwassen zijn.

b) Kennis en kunde houder

Het is belangrijk dat een hond, nadat deze goed is gesocialiseerd, vervolgens op de juiste wijze wordt opgevoed. Een houder moet inzicht hebben in het gedrag van zijn dier en moet kunnen beoordelen wat de gemoedstoestand is. Met die kennis en kunde is een houder beter in staat om in een vroeg stadium een eventueel risico te identificeren en actie te ondernemen.

Ik vind het mijn verantwoordelijkheid om duidelijk te maken waar deze kennis en kunde uit moet bestaan. Daarom heb ik opdracht gegeven tot het opstellen van leerdoelen voor een cursus voor houder van honden. Deze leerdoelen zijn eind 2018 gereed en zullen daarna in beleidsregels van het Besluit houders van dieren worden opgenomen.

c) Onvoldoende kennis bij toezichthouders

Gemeenten hebben aangegeven dat toezichthouders over onvoldoende kennis beschikken om gedrag van honden goed te kunnen beoordelen. Toezichthouders zijn daardoor onvoldoende in staat om adequaat te reageren op beginnende probleemsituaties en laten in preventief opzicht kansen liggen om risico's in een vroeg stadium te verkleinen. Ik wil de gemeenten hierin ondersteunen en heb opdracht gegeven om een cursus te ontwikkelen voor toezichthouders, gebaseerd op de laatste wetenschappelijke inzichten. Deze cursus is gericht op het bijbrengen van basale kennis over gedrag van honden in het algemeen en risicovolle honden in het bijzonder, waarbij ook kennis wordt bijgebracht over het kunnen uitvoeren van een risico-evaluatie. Deze cursus zal eind 2018 zijn afgerond. Toezichthouders kunnen de cursus vervolgens met ingang van 2019 implementeren in hun opleiding.

5. Formeren leerteam

Gemeenten en politie hebben het idee geopperd om een leerteam met experts te formeren dat desgevraagd hun expertise ter beschikking stelt aan een gemeente om te helpen bij de aanpak van problemen met de hoogrisicohonden. In het volgende overleg zal mijn ministerie met gemeenten en politie dit idee verder uitwerken.

Het bovenstaand pakket aan maatregelen vormt een goed op elkaar afgestemd en samenhangend geheel waarmee bijtincidenten zoveel mogelijk kunnen worden voorkomen. Ik ondersteun hiermee gemeenten en politie in de volle breedte om alle risicovolle factoren en momenten effectief aan te kunnen pakken en in een vroeg stadium gevaarlijke situaties met honden en hun eigenaar te herkennen en actie te ondernemen. Alleen door samenwerking kan dit probleem een halt worden toegeroepen.

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
C.J. Schouten